

on denarja pogosto potrebuje; a če bi ga tudi ne, boljše je, da pošlješ nekaj novcev v hranilnico, kakor da bi jih imel pri nezanesljivem trgovci ali celo pri judu. Pri nezanesljivih ljudeh je to se vé izjema, ali takih je malo na svetu. Mnogo se jih nahaja okolo barantačev, ki hočejo nevednega kmeta oslepariti in opehariti.

13. Zavaruj si svoje domovje proti ognju! Marsikdo je uže jako obžaloval, ko mu je nesrečni požar hišo vpepelil, ko si je s težo goli život iz plamena odnesel, da ni bil zavarovan. Kakó naj si drugo domovje postavi? Denarja sam nima, a posoditi mu nihče neče ali ne more. Zategadelj si zavarovaj svojo hišo in gospodarska poslopja proti ognju! Znesek, katerega ti je na leto plačevati, ni velik; ako nekaterikrat po letu prav rano vstaneš, zaslužiš si ga, ali, ako na leto 5krat v krčmo ne greš, prihraniš si ga uže s tem. Zavarovaj se pa pri zanesljivem društvu! Ali ker lahko tudi najboljša banka na kant pride (falira), zato nekaterikrat poizvedavaj pri dobro ti znanih, izvedenih gospodih, kako je z društvom, pri katerem se hočeš zavarovati.

Ne zavarovaj si pa poslopij za večji znesek, kakor so vredna. Društveni agenti temu sicer ne oporekajo, ker je tudi to njih dobiček; ali če ti pogoriš, izplačalo se bode le toliko, kolikor so poslopja v resnici vredna. Dobro bilo bi tudi, če si zavaruješ poljske pridelke proti škodi toče ali če živino zavaruješ, ki ti po bolezni pogine, pa pri takem zavarovanju moraš še bolj previdno ravnati, ker dobrih takih asekuranc je dosihmal še malo. Tudi življenje svoje ali življenje otrok zavarovati, je dan danes zelo navadno in res tudi priporočila vredno takemu gospodarju, kdor more vsako leto par goldinarjev si odtrgati in jih asekuranciji vplačati, da potem otroci po smrti njegovi dobijo večji ali manjši kapital izplačan, ali pa otroci, kedar dorastejo do leta, ki je po asekuranciji določeno.

Po kmetih se morebiti večkrat klatijo ljudje, kateri se sicer vedejo, kakor bi bili zastopniki kakošne zavarovalne banke, toda niso drugzega, kakor sleparji. Zato svetujemo priprostemu kmetu, naj ne zaupa vsakemu človeku, ki ga na domu obišče, naj ne daje vsakemu denarja. Posebno naj se ne da slepariti po ljudéh, kateri mu hočejo (na videz) lahkim načinom pomôči k sreči, do denarja, n. pr. da mu govoré o „šacih“ (zakladih), ali da mu dober denar izvabijo za kakošne ponarejene novce, ali da mu loterijsko srečo prorokujejo.

Hitra pomoč o nesrečah.

Opekline na roki treba, dokler še se ni napravil mehur, držati nad žrjavico ali plamenom kakor dolgo je moči. Opečeno mesto se posuši, da ne nastane mehur. Če je pa mehur uže se naredil, tedaj treba nanj devati laneno capico, namočeno v mrzli vodi, ali pa tudi v kislu. Mehur

sam počí, ali ga moramo s šivanko pazno prebosti, ter tekočino v njem iztisniti.

Na opekline, če je večje poškodovanje kože, naj se polagajo mehke čiste lanene capice, namazane s zmesjo 1 dela laškega olja in dveh delov beljaka. Dva- ali trikrat na dan treba v mlačnej kopelji otrdnele capice odmočiti, rane gnoja iztrebiti ter jih vsakokrat z novimi obezami oviti.

Zvinjeni ud (noga ali roka) mora ležati popolnoma mirno, ter više nego ostalo truplo, da ne priteka toliko krvi vanj; tudi zmrzlimi, vlažnimi (ne mokrimi) zavezami ga treba ovijati, in obleko, ki ga tišči, takoj odstraniti. Enako se ravna pri otiskah ali otokljajih.

Vrezano ali vbojeno mesto se v svežej vodi dobro izmije, ter nanj angleškega obliža dene. Gnoječe rane treba da z mlačno vodo 2 ali 3 krat na dan izpiramo tako, kakor opekline. Rano kože na kosti, ki je včasí zelo nevarna, moramo z ledom oblagati. Proti močnemu krvavenju iz uosa treba mrzle vode v nos potegovati, in mrzlih vlažnih obez na zatilnik devati. Ozeblina si moramo kopti v mlačnej zavrelci iz vrbove in dobove (hrastove) skorje. Če so ozeblina na nogah, tedaj potrebujemo prostorne in mehke obutve. Lišaj se vsak dan 2 do 3 krat umiva z mjiлом iz smole (tërseife). (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnica, mestne volitve, nemški „Schulverein“.) Naša slovenska čitalnica napreduje. Sedaj šteje 84 udov iz vseh stanov. Dne 8. dec. t. l. napravi veliko svečanost na proslavljanje našega prvega narodnega pesnika dr. Prešerna. Na sv. Štefanovo je po starej navadi občni zbor, volitev novega predsednika in odbora. Vsako pozimsko nedeljo imamo tako zvani: „jovr fix“ t. j. določeno uro, ob katere se udje lahko snidejo poslušat kakšno besedo ali razglanje o poljubnem predmetu. Določeni čas je 1/2 8. ura zvečer. Predavanje pričel je urednik „Slov. Gosp.“ dne 13. nov. t. l. Govoril je o narodnih mejah Slovencev proti Nemcem in Magjaram, tedaj gotovo o zanimivej tvarini. V nedeljo 20. nov. t. l. razveselil je g. profesor Majeiger čitalničarje z lepo razpravo o potovanji viteza Liechtensteina preoblečenega v boginjo Venus leta 1224 skoz Koroško, kder ga je koroški vojvoda pozdravil slovenski: Buge Vas sprimi kraljeva Venus, kar dokazuje, da se je takrat na vojvodskem dvoru koroškem obče govorilo slovenski. Zadnje nedeljo smo pa se res čuditi morali lepej izbornej, gladkej besedi slovenskej g. profesorja Lautarja. Veleučeni gospod je blagovolil govoriti o plinovej svečavi tako zanimivo, da je slobodno vsakemu čitalničarju žal, kateri ni bil navzočen. Pristrèno je želeti, da se najde v Mariboru kakor do sedaj požrtvovalnih govornikov pa še več poslu-

šaleev čitalničarjev. Bodi nam ponos v narodnem jeziku vaditi se in povsod kolikor mogoče gladko in pravilno govoriti, zlasti v čitalnici! Tako bode ona svoj namen zmiraj točneje dosegala. — V mestni zastop so meščani do sedaj zmiraj jedne in tiste može volili. Lehko se je reklo, kakor bemo: Abraham je rodil Izaka, Izak je rodil Jakoba itd. Temu je konec storjen; meščani so se zaradi stavljenja dekliske šole sprli in Slovenci so večidel potegnoli tako, da so stari odborniki pa od „Marburger Zeitung“ priporočeni, sijajno propali, med njimi: Stampfl, Kokoschinegg, Flucher, Pfrimer in čuda velika: mariborski Rothschild: stari Girstmayr. Novi list: „Südsteirische Post“ je veliko pripomagal! — Nemški „Schulverein“ je začel dremati in zato je se vzdignol v teuton-skeje svoje gorečnosti gimnazijalni profesor Zelger ter je razposlal poziv k pristopu raznim uradnikom, zlasti poštini, katerih je tudi največ vjel. Slovenci smatramo nemški „Schulverein“ kot nam sovražno podjetje, ki meri na našo narodno smrt. Zato nas veseli, da se poštene nemški meščani ne udeležujejo radi ter da je največ udov zraven iz sredine tistih sedanjih tukajšnjih profesorjev in uradnikov, kateri k nam ne sodijo, ker slovenski, t. j. drugega deželjskega jezika, ne znajo in tudi nikoli znali ne bodo, ker ga ne ljubijo. Slednje naj naši državni poslanci pomnijo in delajo na to, da dobimo boljših in slovensčine popolnem večjih ljudi na državne stroške k nam!

Iz Središča. (Modrinjakova svečanost.) (Dalje.) Misel, obhajati Modrinjaku v spomin dostojno slavnost v njegovem rojstnem kraju ni bila nova; že nektera leta sem se je v odločilnih rodoljubnih krogih premišljevalo, kedaj, kako in kje napraviti to svečanost in dogovorilo se je, da letos, ali v avgustu, ali pa v početku septembra. — Ker pa je ravno v tem času nakanil Ptujski tabor biti (ki pa je bil žali Bog prepovedan), se je Modrinjakova svečanost odločila na 25. sept. t. l., kateri dan se je tudi sijajno vršila. — Čas za svečanostne priprave je bil kratek, ker se je od neke strani poskusilo, svečanosti za letos po nepotrebnem nasprotovati, in ker se dovoljenje od vlade tudi ni lahko izvojevalo; še le, ko se je vse to vredilo, je začel odbor kakih 14 dni pred svečanostjo priprave delati in posrečilo se mu je je to sijajno izgotoviti. — Lep prostoren šator, krasni slavaloki in drugi slavnostni kinč je pokazal navdušeno delovanje odbora pod vodstvom g. župana Čuleka in č. g. kaplana Čagran-a. Na dan svečanosti vreme ni bilo jako ugodno, toda to ni ljudstva domačega in tujega zadrževalo se svečanosti mnogobrojno udeležiti in vse se je tako natančno izvršilo, kakor pri najlepšem vremenu. — Uže dan pred svečanostjo je prišla godba; pevci in drugi tujci so tudi že deloma na predvečer prišli. — V nedeljo predpoldan se je vse občinstvo zbralo pri hramu g. Čuleka, na kojem prostoru je Modrinjakov rojstni dom in je

se potem skupno šlo, godba, pevci in odbor naprej, k šotoru, kjer je g. dr. Geršak kot predsednik društva „Sloga“ v imenu tega in slavnostnega odbora z navdušenim nagovorom občinstvo pozdravil. Potem je bil odhod k Središkej podružnici, kjer je č. g. Sajakovič služil za rajnega Modrinjaka sv. mešo, pri kateri so pevali slovenski pevci (dijaki, pevci društva „Sloga“ in ptuj-ske čitalnice). Med tem je bil na kolodvoru s posebnim odborom sprejem s predpoldanskim vlakom došlih gostov, katere je v imenu slavnostnega odbora pozdravil odbornik Robič. Po sv. meši je slavni naš Božidar Raič stopil na oder pri podružni cerkvi; občinstvo ga je navdušeno pozdravilo in začel je on s slavnostnim govorom, trajajočim nad eno uro. — Govornik omenja zgodovinskih dogodivčin meseca septembra n. p. proglašanja francoske ljudovlade 21. septembra 1792 25.—21. septembra 1812 strahovit požar Moskve, 10. septembra 1848 prehod hrvaške vojske prek Varaždinskega mosta na Oggersko, septembra t. l. zdravica našega cesarja na carja ruskega kot svojega izkrenega prijatelja v Miškolci na Oggerskem. — Dalje se spominja govornik slovenskih že umrlih in še živih učenjakov-pesnikov, med njimi umrlega Modrinjaka in potem preide na občno narodno polje glede naših krivic, rev in nadlog ter ne zamolči nobene krivice, kojih cele kope še Slovenci sploh moramo pohlevno a nezasluženo prenašati. — Krivični volilni red, krivice v šoli in uradi in pri vsem tem § 19. le na papirji, to in enako je slavni naš Rajč občinstvu tako iz srca v srce govoril, da je napravil pri množici občinstva globok utis in marsikteri si je sam pri sebi mislil in zdihoval: Ali pa je Slovenec zares obsojen za take krivice in mar li ne bode že našega trpinčenja konec? — K koncu Rajčevega govora sledili so gromoviti „slava-“ in živijo-klici. Občinstvo se sedaj poda na rojstni kraj Modrinjakov, sedajno domovje poštovanega župana g. Čuleka; tu zapoje pevci krasno pesen „Jadransko morje“ in potem deklamira bogoslovec g. Vinko Dečko od g. Flegeriča Modrinjaku v spomin složeni „slavospjev“ vgladki besedi. — Od tukaj gre občinstvo v šotor na Središkej livadi in začne se banket, pri katerem še se ostali del programa izvrši. (Konec prihod.)

Iz Celja. (Celjski opat) je tudi k drugej obravnavi prikorakal ter se posadil pred sodnike gg. plem. Schrey, Pesarič, Jordan, Nadamlenski. Urednik „Slov. Gosp.“ je prišel z g. dr. J. Serncem. Ko se rekurz prebere, dobi urednik besedo ter kaže, kako je opat 3 ali celo 4 tožbe vložil, ali z 2. kmalu v mlako pal, pri 2 pa dosegnol, da je urednik bil obsojen na 50 fl. ali 10 dni zapora. Vendar prva je uže radi tega neopravičena, ker je urednik se strogo ravnal po § 19 tiskovne postave; kajti še le dne 24. avgusta t. l. je zvedel, da se opat na postavo sklicuje ne pa poprej, kakor je bil prvi sodnik menil. Zastran druge

obsodbe trdi urednik, da je bistveno vse objavil, kar je opat zahteval. Gledé kazni pa se pritožuje, da je primerno previsoka, ker je v podobnem slučaju pri istej sodnji „Cillier Zeitung“ bila obsojena samo na 2 fl. 50 kr. Najbolje upira se pa urednik zoper ukrepljenje prve razsodbe s tem, da je baje urednik „veljavo pastoralnih konferenc in duhovensko čast žalil.“ Pravi: takšno očitjanje ne spada pred tiskovno sodišče, ampak pred porotnike. Dalje bi ovo očitjanje bilo opravičeno, ako bi Slov. Gosp. o celjskej konferenci bil objavil kaj neresničnega, ali če bi g. Ferenčakov predlog bil neopravičen in graje vreden. Ali temu ni tako, ne prvemu ne drugemu. Najprvje je poročilo v Slov. Gosp. resnično, popravek opatov neresničen, Gospodar je govoril čisto resnico, a opat po paragrafih v svet poslal kosmato neresnico: kajti ni res, kakor je opat popravljal, da se pri konferencah le vprašanja od preč. ordinarijata dana pretresujejo, ni res, da se o Ferenčakovemu predlogu podobnih rečeh ne bi smelo v konferencah razgovarjati, krivo taji opat stavljenje Ferenčakovega nasveta, krivo taji opat, da predlog ni zapisan v konferenčnem protokolu. Vse to je urednik pred sodniki neovrgljivo dokazal, kakor tudi to, da je opat tako drzen bil in celo sodnji debelo neresnico predložil trdeč v tožnem pismu, kako je on (opat) pri konferenci s pozivom na škofa Slomškega nasvet Ferenčakov pobijal. Urednik je vprašal več mešnikov konferentistov, pa vsak mu je pravil, da še opat Slomškega pri konferenci niti omenil ni. Naposled še dokaže urednik, da je č. g. Ferenčak prav ravnal, popolnem po cerkveni navadi v naši škofiji; vsak mešnik mu pritrdi, nobeden opatu. Drugače tudi mogoče ni, kajti zoper slabe časnike, kateri na mešnike psujejo in brezverstvo širijo, so škof Slomšek l. 1848 pa tudi sedanji škof l. 1882 odločno postopali. Slomšek pišejo duhovnikom v okrožnici od l. 1860: „da si nalaga vsak duhovnik veliko odgovornost, ako s svojim denarjem podpira mešnikom in sv. Cerkvi sovražne liste.“ Zato je tudi preč. ordinarijat tiskarju Janšiču v Mariboru odtegnil naročila svoja, ker je v kljub svarjenju in prošnjam njegova „Marburger Zeitung“ objavljala veri in Cerkvi sovražne članke. G. Ferenčakov predlog zastran „Cillier Zeitung“ je toraj zelo opravičen in hvale vreden. Vsled tega pa se tudi uredniku ne more nič očitati, da ga je objavil. Celjski opat je bil s tolikimi dokazi tako na sramoto postavljen in pobit, da je celo, kakor se spodobi, vstati pozabil, ko je začel nekaj brbljati o rečeh, ki niti k obravnavi niso spadale.

Proti koncu je iz svoje pisane črkarije predčital psovanja na „Slov. Gospodarja“ in njegovega urednika: list mu je takšen, ki ljudstvo zapeljuje, in urednik brez redne vesti. Ta bodi zadovoljen, če ostane pri 50 gld. kazni, ker je opata žalil in pri tožbi pred 2 letoma

celo sodnijske uradnike nanj pošiljal, da je odstopil. Prav ostrmeli smo pa, ko je opat s povzdignjenim glasom djal: „meni moja vest ne dopušča, proti „Cillier Zeitung“ (freimaurerski list. Pis.) in g. Rakuschu postopati, kakor g. Ferenčak hoče.“ Urednik mu odvrne, da „Slov. Gospodar“ ne mara, ali opat list graja, ali hvali, zastran svoje vesti bo urednik sam odgovor dajal, in kar zadnjo tožbo zadeva, je opat zopet neresnico govoril in drzno obrekoval. Tako prilično je urednik se zagovarjal. G. vr. Serneč je branil rekurz z ozirom na postavo. Okolo pol jedne ure popoldne je predsednik plem. Schrey naznanil razsodbo: 1. zastran tožbe po § 19 in 21 je urednik nekriv spoznan in opat obsojen na platež dotičnih stroškov, 2) zastran tožbe po § 22 pa je urednik kriv spoznan, ker je nekaj besed v popravku izpuščenih ter je obsojen na platež 10 gold. ali 48 ur zapor, in dolžen objaviti razsodbo; 3) da bi bil urednik iz slabe volje ravnal, temu se ne pritrdi; 4) tudi od pade očitjanje, kakor da bi bil veljavo konferenc in mešniško čast žalil. Opat je moral namesto s 50 gold. s 10 gold. zadovoljiti se in s svojim košem dokazanih mu „neresnic“ (urednik ni nikoli rabil besed: laž, lažnjivec, Pis.), oditi domov moralčno potren in pobit, kakor mu je g. dr. Serneč zasolil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so za ministra zunanjih zadev imenovali grofa Kalnoky-ja; v kljub magjarskemu imenu mož ni pristaš magjarske stranke pa tudi nemško-liberalne stranke ne; bil je do sedaj cesarjev poslanik pri ruskem carji in ne sluje kot neprijatelj Slovanov. Dobro! — V državnem zboru so naši poslanci bili v 3 oddelke razdeljeni: v česki, poljski in grof Hohenwartov. Pri tem je tudi vseh 14 slovenskih poslancev zraven hrvatskih iz Dalmacije in Istrije, zraven italijanskih in nemških konservativcev, vkup 62 poslancev. Naenkrat se odtrga 20 nemških konservativcev in naredi poseben oddelek ter mu da ime: „središčni klub.“ Predsednik je knez Alfred Liechtenstein. Nemški liberalci bili so tega močno veseli, ker so mislili, da bodo totti konservativni Nemci zanaprej glasovali zoper Slovence, Čehe, Poljake itd. in tako pomagali prvič grofa Taaffeja za ministerskega stola vreči, drugič liberalcem držali strmen, da se leži popuejo na kounja. Toda hvala Bogu, v tem se varajo; novi „središčni klub“ podpira vlado in zametuje zvezo z liberalci in trdi, da bode sedaj leži in uspešneje zagovarjal „krščansko podlago državi“. Državni zbor je sprejel obdačenje umetno narejenega vina; minister grof Pino je predložil črtež o „poštuih branilnicah“, katerih hoče uvesti 3931. Graf Koronini hoče mod tremi stoli sedeti ter osnovati poseben oddelek poslancev, ki ne držijo ne z nemškimi